

סדר הכתובה כהלכתה

מקורות דכתובה יש לדקדק בה וכחה גדול

מקורות לדקדק בכתובה אפילו בדברים שאין פוסלין

(א) נודע מפי ספרים וסופרים שהקפידו בכתובה אפילו בדברים שאין פוסלין מדינא רק משום סימן טוב בלבד כמו שכתוב בנחלת שבעה (סימן י"ב) דאין כותבין "ומונין" שהוא לשון אונאה וצער אלא "מנין" ויש שאין כותבין "ודין" (שהוא לשון דין) אלא "ודן" (כמנהגנו) וכן שלא לכתוב "כהלכת" אלא "כהלכות" שלא יפרשו לשון הליכה, עד כאן עיין שם.

(ב) והגאון הקדוש מבאטטוש (עזר מקודש סימן סו) העיד דיש קפידא שלא לקיים מחקים ותלויות וטעויות בכתובה אף על גב דבכל שטרות עושין כן, והכל משום דלא מסמני מילתא.

(ג) ועיין עוד בתשב"ץ קטן (סימן תס"ד) שהכתובה שאיש נותן לאשתו בנישואיהם היא נגד התורה שהקדוש ברוך הוא נתן לישראל בנישואין עמהם. והמעין בכתובה יראה כמה כפלו ושילשו כמה דברים שהיו יכולין לכתוב בקיצור גדול עיין שבט בנימין סימן ער"ה. ועיין עוד תשב"ץ חלק ב' סימן ע"ר. וגם בטעמי המנהגים עמוד תי"ט בשם רב קדוש אחד, שאיש ואשה שזכו שכינה ביניהם והיינו יו"ד של איש וה"א של אשה בצירוף ו-ה של כתובה הם שם הוי"ה שתשרה על ידי זה מדת הרחמים בין איש לאשתו, ועיין בלבוש קכ"ו סעיף ג' שלא לכתוב ירח בכתובה אלא חדש דלא ליפתח פה לשטן דבגירושין כתיב גרש ירחים.

(ד) בשאלות ותשובות תשב"ץ קטן (תס"ד) לפי שהתורה מתחלת בבי"ת לפיכך הכתובה מתחלת בבי"ת. ובנחלת שבעה (סימן י"ב ט') לכתוב למנין (ביו"ד אחד) ולא למניין דלא לשתמע לשון שאלה מאין. ועיין עוד בלבוש סימן ס"ו שמדקדקין מאד במלות הנכתבות בכתובה, ועיין עוד נחלת שבעה (סימן י"ב סעיף קטן ט"ז) בשם אבן עזר (קכ"ט) שמות נשים אות פ'.

ה) **בספר פחד יצחק** (ערך כתובה בסוף דיבור המתחיל יו"ד קר"ת) שמקפידין בכתובה שלא יהי' שום חסר או יתר **שדבר זה גורם רעה לבנים חס ושלום**.

ו) ובשאלות ותשובות אפרקסתא דעניא סימן פ"א שהגאון הצדיק מנאסאד הי' מדקדק מאד בכתובות ואף גם זאת שם בא לפניו זיווג שלא הי' ביניהם שלום בית צוה להביא לו הכתובה לבדוק אותה כי קבלה בידו שקלקול בכתובה **גורם ממניעת שלום בית**, עד כאן. וכן כתוב בסגולות ישראל (מערכת מ' אות כ"ה).

ז) **וביפה ללב** (חלק ט' סימן ס"ו) הידור שלא לכתוב כתובה בקולמוס של ברזל שלא יניף המקצר על המאריך. ובשאלתא כנסת הגדולה (אורה חיים רפ"ב אות י"א) שצריכין הקהל לעמוד בשעה שקורין הכתובה. הרי דאפילו קריאתה ענין גדול. ובסידור ר' סעדי' גאון שיהיו עשרה אנשים לקריאת הכתובה לכתחילה.

ח) **ובשאלת יעב"ץ דכתובות שיש בהם חסירות ויתירות** מורה על קלות הדעת. ועיין נדה (דף ס"ה ע"ב) שאני כתובה דמגבי בה טפי, ופירש"י שמתאחר הזמן בכל דבר דבר וכותבים וחותמים.

ובספר תשובות ופסקים מחכמי אשכנז (סימן קכ"ח) **דמנהג קדמונינו להראות הכתובה לזקני העיר וחכמי' לידע אם נכתב על היושר, ואותן שקורין הכתובה אינן אלא חכמים ונבונים בתורה ואית להו אימתא דקודשא בריך הוא**, עד כאן.

ט) **בפחד יצחק** (ערך כתובה סימן טו"ב לחתן וכלה) אם כתובה שלהם כתובה כהלכתה. י) **בקונטרס לחם רב** (מובא במשפטי הכתובה חלק ב' דף תר"ו) ששמע בשם איש צדיק סגולה **למעוברת לקרות כתובתה בחודש השביעי ובחודש התשיעי להריונה פעם אחת בכל שבוע ואז פריה תתן בעתה ותלד בנקל בעזרת ה' יתברך**, והיינו בעצמה תקרא או שיקרא אחד לפני'.

יא) בטעמי המנהגים סגולה **בדוקה בשם כמה צדיקים** לאיש שלא נודע איה מקום בעלה שתקרא האשה או אחד לפניה יקרא כתובתה מילה במילה ל' יום רצופים, עד כאן. ועובדא ידענא שהגאון הקודש משינעווא זכותו יגן עלינו צוה כן והואיל בעזרת השם יתברך.

יב) **בשבט בנימין** (סימן ד"ש) מדקדקין שלא יהיה בכתובה שום מחק שמקלקל יופי מראיתה משום סימן טוב, עד כאן לשונו.

יג) **באהל יעקב** (ר' יעקב ששפור"ט סוף סימן כ"ח) "ריש מילין אמרתי שלא לסמוך על כל יודע ספר להחזיקו לדיינא וליודע בטיב גיטין וקידושין וכתובות הצריכין לימוד", עד כאן לשונו.

בשולחן העזר (סימן ו' שמלה לצבי סימן קטן ז') חוב על רב המסדר קידושין שלא לסדר עד שיראה בעיניו את הכתובה.

אמרו חז"ל דכתובה נצרך **"שלא תהא קלה בעיניו להוציאה"** הרי רמזו בזה שסגולתה שלא יגרשה, כיון שזה כבר נודע מפי ספרים ועובדי דצדיקייא שכתובה סגולה גדולה לשלום בית מסוגלת גם לפרנסה, דלפעמים פרנסה הממוצע לגרום או לבטל שלום בית כדברי חז"ל ב"מ **"פד משלם שערי מפדא - נקיש נאיתי תיגרא"**, והרבה שעל ידי קלקול הכתובה נתקלקל פרנסתם ושלום ביתם, ועל ידי תיקון הראוי נתקנו שניהם ברוך מפליא פלאות בכחות הנסתרות, עד כאן לשון ספר ארחות יושר סימן ל"ז אות ד'. ועיין בית יהודא חלק א' מנהגי ארגיל (דף 74) שהחמיר באיזה דבר שלא לעשות בכתובה משום דלא מסמני מילתא.

טו) בשאלות ותשובות שארית יעקב (אבן העזר סימן ח"י) דהשרוי בלא אשה שרוי בלא ברכה וכתובה מתחלת בבי"ת (בשני, בשלישי, וכו') משום לשון ברכה.

טז) בשאלות ותשובות מאמר יוסף (אבן העזר סימן ט') דאפילו ישנם נוסחאות שונות לעדות שונות ומקומות שונות כל אחד יחזיק כפי מנהג מקומו ובקפידא דכיון דהרבה דברים שבתוך הכתובה נכתבו במיוחד בשביל שמסמני מילתא, ובזה מאן דקפיד קפדינן לפיכך אין לדמות מקום למקום.

יז) בשבלי הלקט (חלק ב' סימן ס"ו) **מצאתי בתשובת הגאונים** זכרונם לברכה: ושאלתם אם יש בכתובה מחק תיבה אחת חיישינן לה או לא, כך ראינו שאין לחוש מתיבה אחת וכו' אבל במקומנו נהגו סלסול להחליף כל שהן.

יח) בספר חסידים (אות תתשל"ט) וזה לשונו: זה ספר תולדות אדם (בראשית ה, א) מכאן רמז שמיד אחר ברכת התנים יתן שטר כתובה וכו' עיין שם, ועיין ערבי נחל בראשית על הכתוב זה ספר תולדות אדם.

יט) וכן ראיתי אצל כ"ק אדמו"ר מרן מקאשוי שליט"א (בעמח"ס ברכת שמים על הש"ס ושו"ת ברכת שמים על ד"ח שו"ע), שמדקדק מאד בכתובה ומצוה לכתוב כתובה אחרת אפילו בשביל דברים קטנים מאד.

*

חברה מזכי הרבים העולמי למען קיום היהדות